

'החייל העברי'

אוניית קיטור קטנה, ששימשה כספינת נוסעים לשייט חופי.

יצאה מאנטוורפן שבבלגיה ב- 14 ביולי 1946 ועל סיפונה 512 מעפילים. תחילה, התנהלה ההפלגה ללא אירועים מיוחדים, אך לקראת ההגעה ארצה חשש הצוות הזר מעימות עם הבריטים, והמלווים נאלצו להשתלט על הגשר בכוח ולהשיטה בעצמם. הספינה לא התגלתה ונכנסה לנמל חיפה ב- 31 ביולי.

ב- 2 באוגוסט הורדו חולים, זקנים וילדים, שאר המעפילים הועברו לעתלית (מעפילי האוניות הבאות הוגלו לקפריסין).

מפרט טכני

שמות קודמים	Hochelaga < Waturis < ארלנה
סוג כלי השייט	ספינה נוסעים לשייט חופי, בנוייה ממתכת
תפוסה	286 טון
הנעה	מנוע קיטור מוסק בפחם
מהירות	10-11 קשרים

רכש והכנה

הרוכש	שמריה צמרת באמצעות מתווך יווני.
מקום הרכישה	אנטוורפן
נתיב שייט לנמל ההכנה	המתווך העביר את הספינה ממקום רכישתה למרסיי.
גילוי בריטי בשלב זה	כנראה שלא היה גילוי מוקדם.
צוות ההכנה	פיטר וילי, מעפילים ומלווי הספינה.
ארגון הספינה להעפלה	בנמל ההכנה הצטיידה הספינה במזון, מים ופחם אשר אוסן בתחתית הכפולה של הספינה. הפחם הועבר פנימה בעבודת ידיים. הוכשרו פחות מ- 500 מקומות בתוך שלושה מחסנים ובמקומות אחרים. כן צוידה ב- 300 טון פחם, מזון ומים ל- 3 שבועות. אלכס שור קיבל מוילי כץ, נציג עלייה ב' באנטוורפן, מטבעות זהב לשם תשלום לצוות.

צוות ומלווים

מפקד הספינה	צבי טייטל- פלי"ם
מלווים נוספים	אלכס שור, ('לבני'), פיטר וילי.
גדעונים	גרשון עציון.
רב חובל	יווני.
צוות	תשעה יוונים, ביניהם חובל ראשון וקציני מכונה, תשעה ימאים מתורכיה, הולנד פולין ופינדלנד, וכן ימאי ממוצא ערבי וימאי ממוצא אפריקני.

העלאת מעפילים

נמל/אזור ההעלאה	אנטוורפן, בלגיה.
יחס השלטונות	ההפלגה והעלאה היו בידיעת השלטונות שלא הפריעו.
מספר מעפילים	512
מוצא ושיוך תנועתי	תנועות חלוציות, קרובי חיילים, משוחררי מחנות ריכוז שהגיעו כפליטים לשוודיה- בעיקר צעירים ונוער.
מחנה המעפילים	פעילים מטעם תנועות הנוער.
ההעלאה	במשך שעות הלילה עד שעות הבוקר המוקדמות הספינה הייתה קשורה לרציף והעלייה התבצעה ישר מהרציף בהליכה ברגל.
ארגון הספינה	צבי טייטל טיפל בארגון העולים בספינה, בחלוקת מזון ומים, בעלייה לסיפון, כשעוזר לידו הגדעוני. אלכס שור פיקח על עבודת הצוות וגם תפקד כקצין משמרת.

ההפלגה

תאריך ושעה	14 ביולי 1946, 06:00.
נתיב ההפלגה	בליל ההפלגה התברר שהצוות הזר ורב החובל מסרבים להפליג אלא אם יובטח להם בונוס מיוחד. זאת מפני שחששו להיתפס בידי הבריטים. הם גם דרשו לעגון בקרבת חופי הארץ ולא להגיע לחוף עצמו. וילי כץ, שהיה הנציג של המוסד באנטוורפן ותיאם את העניינים הארגוניים, הבטיח שישלם להם בהגיעם לארץ. לאחר מכן הפליגה הספינה ללא הפרעות בעזרת נתב, דרך הים הצפוני, התעלה האנגלית, מיצר גילברטר, הים התיכון צפונה לכרתים, מצפון לקפריסין ודרומה לכיוון חיפה.
אירועים בדרך	ביום הרביעי להפלגה, במפרץ בסקיה, נתקלו בשייטת של הצי הספרדי. המעפילים הסתתרו מתחת לסיפון והספינה המשיכה בדרכה. מכשיר הקשר לא פעל והתקשורת חודשה רק יומיים לפני ההגעה. וילי כץ הבטיח לרב החובל שבנקודה מסוימת בין קפריסין לסוריה יעברו המעפילים לספינה אחרת, ואילו 'החייל העברי' תחזור עם הצוות, אך להבטחה לא היה כיסוי ומטרתה רק לשכנע את הצוות להפליג. התוכנית לא יצאה לפועל. במהלך ההפלגה דרשו הקצינים והמלחים להפליג לקפריסין. המלווים גיבשו תוכנית להשתלט על הצוות בסמוך לחופי הארץ ולהוביל את הספינה לבד. בסיכום עם רב החובל והצוות, תוכנן להגיע למרחק 20 מיל מערבית לראש הנקרה ולהמתין שם לסירות שתיקחנה את הצוות. למעשה לא הייתה כוונה לבצע תוכנית זו, אלא רק לשכנע בכך את הצוות להשיט את הספינה לכיוון חופי הארץ. בקרבת כרתים החלו רב החובל והקצינים לשאול היכן הספינה שעתידים לפגוש, ואז השתלטו המלווים על הספינה והכריחו את הצוות להשיט אותה לארץ. ההשתלטות נעשתה בעזרת קבוצה של 40 מעפילים מצוידים באלות, בין הקצה הדרומי של קפריסין לחוף לבנון. אלכס שור תפס פיקוד על הגשר. צוות חדר המכונות המשיך לעבוד גם לאחר ההשתלטות.

עימות עם הבריטים

גילוי וליווי בריטי	לא היו.
הכנות לעימות והוראות	על המלחים להסתתר בקרב העולים.
העימות ותוצאותיו	לא היה עימות. המעפילים הורדו בנמל חיפה, סירה בריטית ניגשה אליה, המלחים נאסרו. ב- 2 באוגוסט הורדו חולים, נשים, ילדים וזקנים. אחר כך הורדו היתר.

חילוץ מלווים

הוראות והכנות לחילוץ	לא היו.
החילוץ	המלווים נשארו על הספינה ולאחר עליית המשטרה לסיפון כל מלווה נחלץ בכוחות עצמו.

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	למחנה מעצר בריטי בעתלית.
--------------------	--------------------------